

پدیدارشناسی رفتارهای توجیه گر خیانت اینترنتی: ساز و کارهای رویارویی با تعارضات زناشویی

بی تا عظیمی: دانشجوی دکتری تخصصی مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران (*نویسنده مسئول) bita.azimi@gmail.com

کیومرث فرحبخش: دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

حسین سلیمی بجمستانی: دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

محمد عسگری: دانشیار، گروه سنجش و اندازه گیری، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

رفتارهای توجیه گر،
خیانت اینترنتی،
تعارضات زناشویی

زمینه و هدف: خیانت اینترنتی هم ممکن است مانند خیانت در دنیای واقعی، موجب اختلافات زناشویی، جدایی و حتی طلاق شود. خیانت از هر نوعی که باشد به رابطه آسیب زده و موجب سلب اعتماد میان زوج‌ها می شود. هدف از انجام پژوهش حاضر، شناسایی تجربه‌ی رفتارهای توجیه گر افراد درگیر در خیانت اینترنتی بود.

روش کار: با توجه به هدف پژوهش در این مطالعه از روش پدیدارشناسی استفاده شد. نمونه‌گیری در این پژوهش از نوع هدفمند و گلوله برفی بود و تعداد مشارکت‌کنندگان را رسیدن به اشباع نظری تعیین کرد. در این مطالعه با ۱۲ زن و مرد دارای تجربه خیانت اینترنتی مصاحبه‌ی نیمه ساختاریافته، انجام گرفت. پس از گردآوری داده‌ها، تحلیل یافته‌ها با روش تحلیل تفسیری دیکنمن، آلن و تانر انجام شد. برای کدگذاری و طبقه‌بندی داده‌ها از نرم‌افزار مکس-کیو-دی-ای ۲۰۲۰ نیز استفاده شد.

یافته‌ها: تجزیه و تحلیل داده‌ها منجر به کشف ۲ مضمون اصلی، ۱۱ زیر مضمون و ۸۴ کد اولیه شد. مضامین این مطالعه، توجیه‌کننده‌های درون فردی (با زیر مضامین خودفریبی و خود محق‌پنداری، خودتسکین بخشی غیرمسئولانه، بازداری زدایی در چت، جبران غیرمسئولانه نیازها، غلبه امیال و نیازها بر بازداری‌های ارزشی، تجربه رفتارهای اعتیادگونه) و توجیه‌کننده‌های بین فردی (با زیر مضامین تعارض گریزی، تلافی جویی، حل مسئله ناسالم و صمیمیت فزاینده در چت‌های روزمره با شخص سوم) بود.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که «راهبردهای توجیهی خیانت اینترنتی تفاوت‌ها و شباهت‌هایی با خیانت سنتی دارند.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی نداشته است.

شیوه استناد به این مقاله:

Azimi B, Farahbakhsh K, Salimi Bajestani H, Asgari M. Justifying behaviours of internet infidelity: Coping strategies with marital conflicts: A phenomenological study. Razi J Med Sci. 2021;28(3):104-116.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با **CC BY-NC-SA 3.0** صورت گرفته است.

Original Article

Justifying behaviours of internet infidelity: Coping strategies with marital conflicts: A phenomenological study

- Bit** **Azimi**: PhD Student in Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran (*Corresponding author) bita.azimi@gmail.com
Kiumars Farahbakhsh: PhD, Associate Professor of Counseling, Department of counseling, Allame- Tabataba'i University, Tehran, Iran
Hossein Salimi Bajestani: PhD, Associate Professor of Counseling, Department of counseling, Allame- Tabataba'i University, Tehran, Iran
Mohammad Asgari: PhD, Associate Professor of Educational Psychology, Department of assessment and measurement, Allame- Tabataba'i University, Tehran, Iran

Abstract

Background & Aims: Infidelity is one of the most shocking phenomena in the relationship between couples and families and also one of the most common problems among couples who refer to couples therapists. Online betrayal, despite its differences, may have similarities to other forms of betrayal, and there is a challenge for clinicians in providing a single definition that covers both types of betrayal. Therapists agree that secrecy is a constant aspect of various types of infidelity, including cyber infidelity. For all societies, especially Iran as a cultural-religious and family-oriented country, is considered an alarm, the possibility of the impact of the Internet on increasing the prevalence of betrayal as a new context and tool with a large number of users. Studies have shown that online infidelity, like real-world infidelity, can lead to marital discord, separation, and even divorce. Infidelity of any kind damages the relationship and deprives couples of trust. In the case of online infidelity, where infidelity is usually committed at home, with a spouse, and by a device that has other positive uses, these harms may be even greater. The identification of these coping strategies has not been studied specifically in the case of cyber infidelity. Therefore, the present study addressed the main question: what are the behaviors that justify infidelity and in other words, the mechanisms for dealing with marital conflicts?

Methods: The methodology of this research was qualitative research and phenomenological approach. The inclusion criteria of the participants in the research were: 1) married, 2) cyberspace user, and 3) have experienced at least one online extramarital affair with a heterosexual during their married life. Sampling from the current research community, in which married cyberspace users were involved in cyber-betrayal, faced many difficulties due to its taboo nature and the possibility of hiding cyber-betrayal. Clients of professors and colleagues involved in cybercrime were reluctant to work with an anonymous interviewer for fear of disclosure. Clients who consulted a researcher as a victim of cybercrime were unable to satisfy the person involved in cybercrime, who was usually their spouse or parents. Finally, the researcher announced the subject of his research to friends and acquaintances that this method was effective. The first interview was conducted in this way and two other people were interviewed by snowball sampling. Seven samples were also discovered during one-on-one counseling sessions at a private counseling center who agreed to cooperate and record audio due to the trust placed in the counseling process. Therefore, sampling in this study was done by snowball and purposeful method. Subsequent sampling process was guided by the concepts obtained from the analysis of the initial interviews. The sample size was also determined by theoretical saturation. This means that after coding and defining the concepts after the tenth interview, no other data was added and the relationships between the concepts were established and explained. For more reassurance, two other people were interviewed. Therefore, interviews were conducted with 12 people involved in cyber betrayal. The instrument of the present study was a semi-structured in-depth interview. The duration of the interview ranged from 1 to 1.5. The interviews in this study were collected

Keywords

Justifying Behaviors,
Internet Infidelity,
Marital Conflict,
Interpersonal
justifications

Received: 02/01/2021

Published: 04/05/2021

over a period of about 2 years. The interviews began with a general question about cybercrime and were followed by exploratory questions such as (can you explain more or can you explain what you mean? Explain more clearly?) Was used. Dickelman, Allen and Tanner interpretive analysis methods were used to analyze the data. After each interview, the audio file was translated into written text and transferred to Max-QDA software version 2020 and analyzed. The text of the interviews was read several times to give the researcher a general meaning of each interview. For each interview, a commentary summary was written in line with the purpose of understanding and extracting the hidden meanings.

Results: In the present study, 12 men and women who were involved in cybercrime were interviewed to ensure data saturation. During the initial coding process, 84 initial codes were identified from the interview data. After examining the commonalities in different dimensions, the semantic units of these units were classified into 11 sub-themes. Finally, based on the observed internal relationships between the sub-themes, 2 main themes were created. 1-Intrapersonal justifiers: Some participants used cognitive confrontations to reduce their cognitive inconsistencies to justify their behavior. The following topics were: Self-deception - Self-righteousness - Irresponsible self-reassurance - Compensation of needs in an irresponsible way and overcoming desires and needs over value barriers - Elimination of internal barriers in chat - Experiencing addictive behaviors. 2- Interpersonal justifications: Internet infidelity is a behavior that some research participants choose to avoid or compensate for their problems with their spouse. Of course, an interpersonal sub-theme is also related to the relationship with a third party in interaction with cyberspace. The following are the topics: conflict avoidance, unhealthy problem solving, retaliation, and the experience of increasing intimacy in everyday chats.

For all societies, especially Iran as a cultural-religious and family-oriented country, is considered an alarm, the possibility of the impact of the Internet on increasing the prevalence of betrayal as a new context and tool with a large number of users. Studies have shown that online infidelity, like real-world infidelity, can lead to marital discord, separation, and even divorce.

Conclusion: Based on the findings of the present study, it seems that in line with the mechanisms of coping with marital conflicts, intrapersonal and interpersonal justifiers; Involvement strategies of individuals involved in Internet infidelity. Intrapersonal justifiers were in fact cognitive, emotional, and behavioral dysfunctions that participants used to justify Internet infidelity in order to reduce the cognitive dissonance created within them. The theme of interpersonal justifications is also one of the strategies to justify Internet infidelity, which reflects the dysfunctional behavioral and emotional confrontations that people adopt in the face of marital problems. There was also interpersonal justification found in this study. There seems to be a two-way relationship between some of the obtained themes and the phenomenon of cyber-betrayal. Some sub-themes, such as conflict avoidance, are sometimes a prerequisite for initiating cyber-betrayal and sometimes a consequence. For example, in some participants, avoiding conflict led to resorting to the Internet, while others avoided conflict after betraying the Internet. In some cases, the sub-themes had an interactive effect, for example, disabling chatting could increase everyday intimacy, or vice versa. Finally, given the Iranian cultural context, online betrayal seems to be an emerging harmful phenomenon that can It can cause harm to the individual, spouse and family and consequently social consequences. Therefore, studying this phenomenon can help reduce personal, family and social harms. This study faced limitations in its path, including the fact that due to the difficulty in finding the sample, it was not possible to separate gender and age intervenors, and the results of the study addressed a range of age and gender, so the possibility of comparing the two sexes and different age groups there was not. It is suggested that future studies focus on different age groups, a separate study of both sexes, and a simultaneous study of couples to gain a more comprehensive understanding of intrapersonal and interpersonal justification strategies for coping with marital conflict.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Azimi B, Farahbakhsh K, Salimi Bajestani H, Asgari M. Justifying behaviours of internet infidelity: Coping strategies with marital conflicts: A phenomenological study. *Razi J Med Sci.* 2021;28(3):104-116.

*This work is published under [CC BY-NC-SA 3.0 licence](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/).

مقدمه

بوده است، به طوری که گزارش میزان شیوع آن در پژوهش‌های مختلف، تفاوت‌های قابل ملاحظه‌ای دارد. این تفاوت تا حدی است که میزان شیوع خیانت در طول زندگی زناشویی در دامنه‌ی گسترده‌ای از ۱/۲ تا ۸۵/۵ درصد گزارش شده است (۶). در کشور ما آمار رسمی از شیوع خیانت وجود ندارد. با این وجود در تحقیق فتاحی و همکاران (۱۲) آمار مردان درگیر خیانت ۴۲٪ و در گزارش کاوه (۱۳) آمار زنان درگیر در خیانت حدود ۵-۱۳٪ بیان شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که شیوع خیانت در سال‌های اخیر افزایش داشته و تحقیق‌های جدیدتر احتمال وقوع آن را تا ۶۰٪ گزارش داده‌اند (۱۴). این موضوع، علاوه بر اینکه برای تمام جوامع به‌ویژه ایران به‌عنوان کشوری فرهنگی-مذهبی و خانواده محور، زنگ خطر به حساب می‌آید، احتمال تأثیر اینترنت بر افزایش شیوع خیانت را به‌عنوان زمینه و ابزاری جدید با تعداد زیاد کاربر (بر اساس آمار ارائه شده در وب سایت *Internet worlds stats* در سال ۲۰۱۷ در ایران ۵۶ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر کاربر اینترنت وجود داشته است. ۴۰ میلیون نفر عضو شبکه اجتماعی فیس‌بوک بوده‌اند). مطرح می‌کند. مطالعات نشان داده که خیانت اینترنتی هم می‌تواند مانند خیانت در دنیای واقعی، موجب اختلافات زناشویی، جدایی و حتی طلاق شود. خیانت از هر نوعی که باشد به رابطه آسیب‌زده و موجب سلب اعتماد میان زوجها می‌شود. در مورد خیانت اینترنتی که رفتار خیانت‌آمیز معمولاً در منزل، در کنار همسر و توسط وسیله‌ای انجام می‌شود که دارای مصارف مثبت دیگری نیز هست، ممکن است این آسیب‌ها بیشتر هم باشد (۱۵).

در مرور متون مرتبط با خیانت اینترنتی، مدل‌هایی ارائه شده‌اند که به درک بهتر این پدیده کمک می‌کنند. مدلی به نام "مدل موتور سه گانه A" که توسط کوپر (Cooper) (۱۵) ارائه شده است، سه عامل اصلی "دستیابی آسان (Availability)، مقرون به صرفه بودن (Affordability) و گمنامی (Anonymity)" را عوامل مهمی می‌داند که توضیح می‌دهد چرا افراد، درگیر خیانت اینترنتی می‌شوند. بعدها نظریه پردازان دیگری، آن را به مدل "پنج A" و نهایتاً به مدل "هفت A" گسترش دادند. در مدل "هفت A" (۱۶) علاوه بر سه

خیانت (Infidelity)، یکی از تکان‌دهنده‌ترین پدیده‌ها در روابط زوج و خانواده‌ها و نیز یکی از رایج‌ترین مشکلات حال حاضر میان زوج‌هایی است که به زوج درمانگران مراجعه می‌کنند (۱). در تعریف و توصیف ماهیت خیانت، متون گذشته بر تعریف خیانت سنتی متمرکز بود و تعاریف اولیه از آن بر روابط جنسی فرا زناشویی محدود می‌شد (۲). بعدها درگیری عاطفی هم به‌عنوان خیانت شناخته شد و تعریف آن به هر شکلی از صمیمیت جنسی یا عاطفی با شخصی غیر از شریک اولیه، تغییر یافت (۳). از طرفی با ظهور و پیشرفت فناوری، خیانت‌ها تنها در شکل سنتی خود باقی نمانده و به اشکال دیگر همانند خیانت اینترنتی (Internet Infidelity) گسترش یافته‌اند (۴، ۵). خیانت اینترنتی علیرغم تفاوت‌هایش ممکن است شباهت‌هایی با سایر اشکال خیانت داشته باشد و چالش متخصصان بالینی در ارائه‌ی تعریف واحدی که معنای هر دو نوع خیانت را در برگیرد، وجود دارد (۶). درمانگران توافق دارند که پنهان کاری، یک جنبه‌ی ثابت در انواع مختلف خیانت از جمله خیانت اینترنتی می‌باشد (۷، ۸). با این حال در تعریف خیانت اینترنتی هم مثل تعریف سایر اشکال خیانت، دامنه‌ای از دیدگاه‌ها وجود دارد (۹). در این بین، یکی از تعاریف مطرح شده از خیانت اینترنتی، آن را به سه طبقه‌ی جنسی، عاطفی و هرزه‌نگاری (Infidelity Internet) تقسیم می‌کند (۶). به عقیده ویتی (۶)، عده‌ای از زوجین به اشتراک‌گذاری جنبه‌های شخصی و عاطفی شریک زندگی خود با دیگران از طریق اینترنت را خیانت محسوب می‌کنند، درحالی‌که زوجین دیگری، فقط روابط جنسی فرازناشویی از طریق اینترنت را خیانت تلقی می‌کنند (۱۰). در مورد هرزه‌نگاری نیز اختلاف نظر وجود دارد. از نظر برخی محققین با این که هرزه‌نگاری با یکی از دو نوع معمول طبقه‌بندی خیانت (جسمی و عاطفی) مطابقت نمی‌کند، شکل منحصر به فردی از خیانت است چون تأثیر تماشای پورن توسط یکی از زوجین بدون حضور دیگری مشابه تأثیر سایر اشکال خیانت بر رابطه است (۱۱). تنوع تعاریفی که در زمینه‌یابی‌ها و مطالعات پژوهشی در مورد خیانت وجود دارد، منجر به تفاوت‌های قابل ملاحظه‌ای در برآورد میزان شیوع و فراوانی خیانت

روش کار

روش‌شناسی این پژوهش، از نوع تحقیق کیفی و رویکرد پدیدارشناسی بود. معیار ورود مشارکت‌کنندگان به پژوهش، این بود که: (۱) متأهل (۲) کاربر فضای مجازی و (۳) در طی زندگی زناشویی خود حداقل یک رابطه‌ی فرازناشویی اینترنتی را با غیرهمجنس تجربه کرده باشند. نمونه‌گیری از جامعه پژوهش حاضر که کاربران متأهل فضای مجازی درگیر در خیانت اینترنتی بودند، به دو دلیل تابو بودن و امکان پنهان‌کاری خیانت اینترنتی با دشواری‌های زیادی مواجه شد. مراجعین اساتید و همکارانی که درگیر خیانت اینترنتی بودند، به دلیل نگرانی از افشا مطالب، حاضر به همکاری با مصاحبه‌گر ناشناس نبودند. مراجعینی که جهت مشاوره به‌عنوان فرد آسیب‌دیده از خیانت اینترنتی به پژوهشگر مراجعه می‌کردند، قادر به راضی کردن فرد درگیر در خیانت اینترنتی که معمولاً همسر یا والدینشان بودند، نمی‌شدند. نهایتاً پژوهشگر موضوع پژوهش خود را به دوستان و آشنایان اعلام کرد که این روش مؤثر واقع شد. اولین مصاحبه بدین‌صورت انجام گرفت و با نمونه‌گیری گلوله برفی دو نفر دیگر نیز مورد مصاحبه قرار گرفتند. هفت نمونه نیز در جریان جلسات مشاوره فردی در مرکز مشاوره خصوصی کشف شد که به دلیل اعتماد ناشی از فرایند مشاوره، حاضر به همکاری و ضبط صدا شدند؛ بنابراین نمونه‌گیری در این پژوهش به روش گلوله برفی و هدفمند انجام گرفت. روند نمونه‌گیری‌های بعدی با توجه به مفاهیمی که از تحلیل مصاحبه‌های اولیه به دست آمد، هدایت شد. حجم نمونه را نیز اشباع نظری تعیین نمود. بدین‌معنی که بعد از کدگذاری و مشخص شدن مفاهیم بعد از مصاحبه دهم، هیچ داده‌ی دیگری اضافه نشده و روابط بین مفاهیم برقرار و تبیین شده بود، برای اطمینان بیشتر با دو فرد دیگر نیز مصاحبه انجام گرفت؛ بنابراین مصاحبه با ۱۲ نفر از افراد درگیر خیانت اینترنتی انجام شد. مشخصات جمعیت‌شناختی گروه نمونه در جدول ۱ ارائه گردید.

ابزار پژوهش حاضر، مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته بود. مدت مصاحبه از ۱ تا ۱/۵ نوسان داشت. مصاحبه‌های این مطالعه در بازه‌ی زمانی حدود

عامل قبلی، چهار عامل تقریب (Approximation)، مقبولیت (Acceptance)، ابهام (Ambiguity) و انطباق (Accommodation) نیز به‌عنوان عوامل زیست‌بومی اینترنت در روابط معرفی شدند. در این مدل، معنای "تقریب" این است که اینترنت تعاملات دنیای واقعی را شبیه‌سازی می‌کند، "مقبولیت" به این معناست که بسیاری از رفتارهای غیرقابل قبول در دنیای واقعی، در دنیای آنلاین پذیرفتنی‌تر به نظر می‌آیند، "ابهام" به ناتوانی برای واضح و مشخص کردن رفتارهای غیروفادارانه در اینترنت اشاره دارد و "انطباق" بدین معناست که اینترنت به‌عنوان بستری عمل می‌کند که تعارض بین خودهای واقعی و ایده‌آل را کاهش می‌دهد. این مدل‌ها نشان می‌دهند که عوامل انگیزاننده‌ی بسیاری در اینترنت باعث می‌شود که افراد درگیر خیانت اینترنتی شوند (۸).

در مرور پژوهش‌ها در زمینه‌ی خیانت اینترنتی، در میان عوامل درون فردی به تغییرات روان‌شناختی صمیمیت در برابر انزوا (۱۰)، وسواس جنسی و هراس اجتماعی (۱۷) و در میان عوامل بین فردی به رضایت جنسی و زناشویی (۱۸) اشاره شده است. همچنین، نگرش‌های زوجین به رفتارهای اینترنتی همسر (۱۹)، ابعاد تعهد زناشویی و روابط فرازناشویی اینترنتی (۲۰)، بررسی سبک دلبستگی و رضایت زناشویی افراد متأهل درگیر در خیانت اینترنتی (۴) و استفاده از شبکه‌های اجتماعی و گرایش به خیانت در ازدواج‌های سنتی و مدرن (۲۱) مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. در مرور مطالعات کیفی مربوط به خیانت سنتی، عیسی‌نژاد و باقری (۲۲) نشان داده‌اند که افراد برای کاهش ناهماهنگی‌های شناختی خود در راستای پیشبرد خیانت زناشویی از راهبردهای توجیهی استفاده می‌کنند. شناسایی این راهبردها به‌طور ویژه در مورد خیانت اینترنتی مطالعه نشده‌اند و این درحالی است که با توجه به آسیب‌زا بودن پدیده‌ی نوظهور خیانت اینترنتی پرداختن به رفتارهای توجیه‌گر خیانت اینترنتی و سازوکارهای رویارویی با تعارضات زناشویی مهم به نظر می‌رسد؛ بنابراین پژوهش حاضر به این سؤال اصلی پرداخت که رفتارهای توجیه‌گر خیانت و به عبارتی سازوکارهای رویارویی با تعارضات زناشویی چیست؟

جدول ۱- مشخصات جمعیت شناختی مشارکت کنندگان

مشارکت کننده	جنسیت	سن	مدت زندگی زناشویی	تحصیلات	شغل
اول	مرد	۳۳	۷ سال	فوق لیسانس	کارمند
دوم	مرد	۴۷	۲۴ سال	فوق لیسانس	هنرمند
سوم	زن	۲۵	۱۵ سال، در آستانه طلاق	فوق لیسانس	کارمند
چهارم	مرد	۵۰	۱۵ سال، در آستانه طلاق	لیسانس	کارمند
پنجم	زن	۳۸	۱۰ سال	لیسانس	کارمند
ششم	زن	۲۸	۱۰ سال	فوق لیسانس	کارمند
هفتم	مرد	۴۷	۲۰ سال	فوق لیسانس	مهندس
هشتم	مرد	۳۸	ازدواج اول: ۶ ماه؛ ازدواج دوم: ۱۳ سال و در آستانه طلاق	دیپلم	کارمند
نهم	مرد	۵۵	۲۰ سال؛ با ۲ سال طلاق بین سال‌های زناشویی	زیر دیپلم	راننده
دهم	زن	۳۵	۱۵ سال	لیسانس	کارمند
یازدهم	زن	۳۰	۵ سال	لیسانس	کارمند
دوازدهم	زن	۴۶	ازدواج اول: ۶ ماه؛ ازدواج دوم: ۱۳ سال	لیسانس	معلم

اعتبار گوبا و لینکولن (۲۳) بکارگرفته شد. از جمله: درگیری پیوسته و طولانی‌مدت (Prolonged engagement) با موضوع پژوهش، مشارکت کنندگان و داده‌ها وجود داشت. فرایند درگیری با داده‌ها برای کدگذاری، پرسشگری و گرفتن بازخورد از مشارکت کنندگان در بازه‌ی زمانی طولانی حدود ۲۴ ماه انجام گرفت. در انجام مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختاریافته نیز، محقق تلاش کرد سرمایه‌گذاری کافی در مورد آزمون میزان درک مشارکت کننده از پدیده داشته باشد. برای زاویه‌بندی (Triangulation)، از نظرات متخصصین مختلف؛ اساتید راهنما و مشاور، دو همکار پژوهش کیفی و دو همکار متخصص در زمینه‌ی خانواده در مراحل مختلف کمک گرفته شد و در مورد کدها و مفاهیم انتخابی بحث و تبادل نظر انجام گرفت. برای انتقال‌پذیری و تلاش در برآورده کردن تعمیم نظری (معادل اعتبار بیرونی در تحقیقات کمی) توصیفات جزئی از جمله ویژگی‌های دموگرافیک مربوط به مشارکت کنندگان و میزان همکاری یا محدودیت‌های موجود در همکاری مشارکت کنندگان به دقت، بررسی و یادداشت شد. در فرایند اجرایی مصاحبه‌ها ضبط و سپس پیاده سازی شدند. در بخش یافته‌ها نیز تحلیل به‌صورت کاملاً شفاف و همراه با نقل‌قول‌های مشارکت کنندگان آمده است. برای اطمینان‌پذیری؛ علاوه بر تبادل نظر با اساتید و همکاران در همه مراحل پژوهش، کنترل یافته‌ها توسط مشارکت کنندگان

۲ سال جمع‌آوری شدند. مصاحبه‌ها با یک سؤال کلی در مورد خیانت اینترنتی آغاز و در طول انجام آن از سؤال‌های کاوش‌گرانه مانند (می‌توانید بیشتر توضیح دهید یا می‌توانید منظورتان را واضح‌تر بیان کنید؟) استفاده می‌شد.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل تفسیری دیکلمان، آلن و تانر (ص) استفاده شد. بدین‌صورت که بعد از هر مصاحبه، فایل صوتی به متن نوشتاری برگردان شده و به نرم‌افزار مکس-کیو-دی-ای (MAXQDA) نسخه ۲۰۲۰ منتقل شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گرفت. متن مصاحبه‌ها چندین مرتبه خوانده شد تا پژوهشگر به یک معنای کلی از هر مصاحبه دست یابد. برای هر مصاحبه، خلاصه تفسیری در راستای هدف درک و استخراج معانی نهفته در آن، نوشته شد. به جمله‌ها و عبارات مهم که به هدف پژوهش مربوط بود، در نرم‌افزار مکس-کیو-دی-ای، کدی اختصاص داده شد و معناهای استخراج‌شده در داخل زیر مضمون‌ها در نرم‌افزار مربوطه سازمان‌دهی و دسته‌بندی و زیر مضمون‌هایی که بیشترین ارتباط درونی را با هم داشتند در قالب مضامین اصلی دسته‌بندی شدند. مضامین اصلی نیز چندین بار موردبازنگری و پالایش قرار گرفتند. برای بررسی ارتباط بین زیر مضامین و یکپارچه کردن آن‌ها از تلفیق تفکر قیاسی و استقرایی استفاده شد. در این پژوهش برای قابلیت اعتماد داده‌ها جهت اعتبار پذیری، چهار شاخص

نمی کردند. در این راستا مشارکت کننده‌ی ۸ چنین گفت: «خیانت نبود چون فقط در فضای مجازی و اینا بود فقط در حد پیام و اینا».

خود محق پنداری: برخی مشارکت کنندگان با توجیه‌های مختلفی، به خود حق می‌دانند که وارد خیانت اینترنتی شوند. مشارکت کننده‌ی ۴ گفت: «اصلاً اینکه فیلم پورن ببینم یا با کی توفیس بوک و تلگرام حرف بزنم به اون چه ربطی داره، مگه براش چیزی کم میدارم. همه‌ی مردا دوست دارن که به غیر از زنشون با کسی دیگه‌ای هم باشن، به قول معروف هر زنی یه بویی داره».

خودتسکین بخشی غیرمسئولانه: برخی مشارکت کنندگان برای تسکین هیجانات منفی نظیر افسردگی یا اضطراب با مقابله‌ی اجتنابی به شیوه‌ی غیر مسئولانه‌ی خیانت اینترنتی روی می‌آوردند. مشارکت کننده‌ی ۱۰ گفت: «گه مثلاً از نظر روحی انقدر سطح روحیم پایین نبود، شاید این کار رو نمی‌کردم ولی خب احساس می‌کردم نیازمه، حالم خوب می‌شه، باید این رابطه باشه، دوست داشتم باهاش چت کنم و وقت بگذرونم چون یه حس آرامش بهم می‌داد، حالا آرامش موقت، کوتاه، خیلی کوتاه».

جبران نیازها به روش غیرمسئولانه و غلبه امیال و نیازها بر بازداریهایی ارزشی: دو زیرمضمونی که بیانگر این هستند که افراد درگیر در خیانت اینترنتی انواع نیازهای خود را به شیوه‌ای غیرمسئولانه در فضای مجازی ارضا می‌کردند. مشارکت کننده‌ی ۶ اظهار داشت: «همون حس ارضا شدن دیگه، مثل حس گرسنگی که سیر میشی، تشنه‌ی آب میخوری، خوابت میاد میخوابی حالت خوب میشه، مثلاً تو سکس من دوست دارم که مرد عضلانی باشه، خوشم میاد و مثلاً میزنم اونو ببینم. شوهرم لاغر و ریزه دیگه اما مثلاً من دوست دارم درشت باشه، خود فیلم دیدن هم یه سری چیزها هست که تو رو جذب کنه» و آنچنان افراطی بر ارضای امیال و نیازهای خود تمرکز می‌کردند که ارضای این نیازها بر ارزشهای قبلیشان غلبه می‌کرد. مشارکت کننده‌ی ۱۱ بیان کرد: «هیدونستم نباید شروع کنم، تلاش کردم و چند بار هم قطع کردم، نتونستم. چون اونقدری که احساس کمبود نیاز داشتم، وقتی که الان می‌گیرم خیلی خوشاینده، به راحتی نمیشه کنارش

(Member checking) نیز مورد توجه قرار گرفت، به دلیل حساسیت موضوع پژوهش، جهت پیشگیری از احتمال ایجاد تحریف در داده‌ها، فقط رونوشت مفاهیم و کدها با آن‌ها در میان گذاشته شد. نظرات مشارکت کنندگان در جریان کدگذاری و تحلیل تأثیر داده شد. برای تأیید پذیری و مشخص نمودن سوگیری پژوهشگر، فرایند تحقیق به‌طور مکرر توسط استاد راهنما و استاد مشاور و دو همکار متخصص در زمینه کیفی مورد ارزیابی و کنترل قرار گرفت. برای رعایت ملاحظات اخلاقی نیز توضیح کلی درباره اهداف تحقیق داده شده و رضایت‌نامه از مشارکت کنندگان جهت ضبط جلسات مصاحبه اخذ گردید. همچنین در مورد حفظ رازداری و محرمانه بودن اطلاعات حاصله به مشارکت کنندگان اطمینان خاطر داده شد که در تحلیل مصاحبه‌ها از شماره‌گذاری جهت مشارکت کنندگان در تحقیق استفاده می‌شود.

یافته‌ها

در مطالعه‌ی حاضر با ۱۲ زن و مرد که درگیر خیانت اینترنتی بودند تا زمان حصول اطمینان در مورد اشباع داده‌ها مصاحبه به عمل آمد. در جریان فرایند کدگذاری اولیه داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها ۸۴ کد اولیه شناسایی شدند. پس از بررسی اشتراکات موجود در ابعاد مختلف واحدهای معنایی این واحدها در ۱۱ زیرمضمون طبقه‌بندی شدند. در نهایت بر مبنای روابط درونی مشاهده شده بین زیر مضمون‌ها ۲ مضمون اصلی ایجاد شد. در جدول شماره ۲ مضامین اصلی، زیر مضمون‌ها و کدهای اولیه حاصل از کدگذاری مصاحبه‌ی افراد ارائه شده است. به منظور معرفی و درک دقیقتر هر یک از زیر مضمون‌ها، مثالی از متن مصاحبه‌ها آورده می‌شود.

۱- توجیه کننده‌های درون فردی: برخی مشارکت کنندگان برای توجیه رفتار خود از مقابله‌های شناختی برای کاستن ناهماهنگی شناختی به وجودآمده در خود استفاده می‌کردند. زیر مضمون‌ها با ذکر مثال از متن مصاحبه تبیین می‌شوند.

جدول ۲- مضمون‌ها، زیرمضمون‌ها و کدهای اولیه حمایت‌کننده‌ی حاصل از متن مصاحبه‌ی مشارکت‌کنندگان

مضمون‌های اصلی	زیرمضمون‌ها	کدهای اولیه
	خودفربی	خیانت تلقی نکردن رابطه بدلیل «عدم ملاقات حضوری یا مقطعی و گذرا بودن یا توجه به زندگی زناشویی یا دوری همسر»، بی‌اشکال دانستن رابطه مجازی، خیانت تلقی نکردن رفتار پاک کردن پیامها با غیر همجنس، محدودکردن خیانت به صرفاً رابطه واقعی جنسی، اسناددهی رابطه اینترنتی به عوامل محیطی و بیرونی، اذعان به بهانه تراشی در مورد کمبودهای زندگی زناشویی، باور به توجیه تک همسری در قوانین خانواده صرفاً برای منافع جامعه
	خود محق‌پنداری	باور به به فلسفه اپیکوری و لذت‌های گذرا، حق لذت از زندگی کوتاه و یکبار فرصت زندگی کردن، «باور به نیاز به گفتگو با غیرهمجنس غیر از همسر بصورت مقطعی، باور به ناتوانی یک زن از ارضای همه ی خواسته‌های مرد، محق بودن بدلیل تنوع طلبی مردانه و رفتارهای همسر، باور به پختگی و توان برقراری تعادل بین همسر و روابط اینترنتی، محق دانستن خود برای مشاهده پورن بدلیل نیاز جنسی ارضا نشده، حق دادن به خود برای رابطه اینترنتی و محق ندانستن ناراضی‌های همسر
	خودتسکین‌بخشی غیرمسئولانه	تجربه‌های کسب آرامش کوتاه در چت با شخص سوم، خود آرماسازی با انکار مشکلات زندگی، پناه بردن به پورن برای فرار از اضطراب، فرار از مشکلات زندگی با خیانت اینترنتی، پرت کردن حواس از مشکلات زناشویی، آرام کردن خود از ناراضی‌های زناشویی
توجیه‌کننده‌های درون فردی	جبران نیازها به روش غیرمسئولانه	«دریافت نوازش کلامی، احساس آرامش، حمایت، دوست داشتنی بودن، توجه و علاقه، مهم بودن و درک شدن در چت‌های مجازی، احساس دلنگی و خواهندگی متقابل، خوشایندی جذاب بودن و دیده شدن»، «پذیرش تمایلات جنسی رد شده از طرف همسر توسط زنان در فضای مجازی، تشخیص افراد مناسب برای سکس چت در شبکه‌های اجتماعی، شروع سکس چت با صحبت‌های تحریک‌کننده و نشانگر خارج از حد عادی، ارضا شدن نیاز جنسی با مشاهده پورن، ارضا جنسی اینترنتی بدون خطر رابطه جنسی واقعی، ارسال و دریافت فیلمها و سایت‌های مستهجن، مشاهده ایده‌آلهای ظاهری جنسی در سایت‌های پورن، پیشنهادهای متنوع و جدید پورن در سایت‌های مربوطه، امکان ارضای تنوع طلبی در فضای مجازی، لذتبخش بودن گفتگو در فضای مجازی و شیطنت‌گذرای روابط اینترنتی»
	غلبه امیال و نیازها بر بازداریهای ارزشی	غلبه میل به لذت بر نگرش منفی بازدارنده قبلی، غلبه لذت‌گرایی بر واقعیت‌های زندگی زناشویی، غلبه خوشگذرانی و شهوت لحظه‌ای بر واقعیت و ترس‌ها، غلبه هورمون‌ها و هیجانات بر ترس و عذاب وجدان رابطه، غلبه میل دریافت پیام از شخص سوم بر بازداریها، غلبه هیجان خوشایند بر احساس تعهد به همسر، پرنرتگر شدن لذت‌گرایی بعد از رابطه اینترنتی، غلبه خوشایندی ارضا نیاز نوازش کلامی بر ارزشهای جامعه، غلبه عشق بر عقل و اخلاق به خاطر خودخواه شدن
	از بین رفتن بازداریهای درونی در چت	رفتارهای شیطنت‌آمیز چت در قیاس با رعایت نزاکت زیاد در روابط حضوری، از بین رفتن سختی ابراز احساس در چت در مقایسه با ارتباط حضوری، از بین رفتن بازداریهای با مشروب و تبدیل چت‌های معمولی قبلی به عاطفی، برداشتن بازداریهای قبلی و اجازه پیشروی چت عاطفی با قهر همسر، از بین رفتن تدریجی بازداریهای اولیه و ادامه رابطه تا سکس چت
	تجربه رفتارهای اعتیادگونه	ناتوانی تحمل دوری از گوشی و چت، تشبیه سختی ترک وابستگی به رابطه اینترنتی و وابستگی عشقی اعتیادی، ناتوانی در کنترل وابستگی اعتیادی به پورن و عطش فیلم جدید و پیشنهاد سکس چت، ناتوانی در کنترل میل و اجبار سواسی چک کردن مداوم پیام، تجربه شبیه خماری و نشنگی در اعتیاد در روابط اینترنتی، ناتوانی در کنترل سطح رابطه عاطفی و میل به پیشروی در آن، ناتوانی در تحمل ترک رابطه فرازناشویی و بازگشت دوباره به آن، ناتوانی در قطع چت
	تعارض‌گریزی	حفظ غرور در مقابل نیاز همسر به درخواست جنسی مکرر، فرار از درگیری زناشویی، بی‌تفاوت شدن به بی‌توجهی همسر با تمرکز بر رابطه مجازی، تنش زدایی فردی و رابطه‌ای با خودارضایی از طریق پورن، ترجیح پورن و خودارضایی برای رهایی از ناکام‌سازی جنسی همسر تحقیرگر، رهایی از تعارض با همسر با ارضا نیاز در رابطه مجازی
توجیه‌کننده‌های بین فردی	حل مسئله ناسالم	تجربه پارادوکسیکال تحمل مشکلات زندگی با خیانت اینترنتی و افزایش مشکلات، انتخاب خیانت مجازی به جای خیانت واقعی و طلاق، انتخاب خیانت اینترنتی به جای حل مسائل و مشکلات زناشویی، فرار از مشکلات و نقاط ضعف، پرت کردن خلا عاطفی با گوشی و چت
	تلافی جویی	لجبازی به عدم همراهی شوهر در رابطه جنسی، دیدن پورن برای لجبازی با همسر آزردهنده در مواقع تنش و دلخوری، واکنشی دیدن خیانت در برابر رفتارهای همسر یا خیانت او، لجبازی در مقابل انتظارات همسر، انتقام گرفتن از بی‌اعتمادی‌های همسر
	صمیمیت‌فزاینده در چتهای روزمره با شخص سوم	دریافت پیامهای عاطفی یا عادی انگیزه بخش روزمره، ایجاد حیا خلوت اینترنتی و نزدیکی عاطفی تدریجی یا چتهای روزمره، به اشتراک گذاشتن تجارب روزمره زندگی و ارسال عکس در چت روزمره، افزایش نقاط مشترک در مکالمات روزمره، تبادل دیدگاهها، علائق و سلاطین یکدیگر در چت روزمره، افزایش وابستگی دو طرفه در چت روزمره، افزایش علاقه و اشتیاق و عبور از مشکلات رابطه در چت، احساس راحتی بیشتر برای گفتگو با شخص سوم نسبت به همسر در چت روزمره، حس فهمیده شدن متقابل و نزدیکتر شدن در چت روزمره

می‌شد، از بین می‌رفت. مشارکت‌کننده‌ی ۱۱ گفت: «حرفایی رو که به اون میگم با همسر نمی‌تونم بزنم، به حرفایی که یه کمی شیطونی تره، به من گفت باورم نمیشه که تویی که تو چت این طوری، همون آدمی هستی که اون همه ادب و نزاکت داری، اینجاها وقتی

گذاشت یعنی به راحتی نمی‌تونم به خاطر جامعه‌اش بگذرم».

از بین رفتن بازداریهای درونی در چت: در برخی مشارکت‌کنندگان بازداریهای روابط حضوری بدلیل مختلف در روابط مجازی که به شکل چت برقرار

می‌دیدند. مشارکت‌کننده‌ی ۳ گفت: «یه جورایی انگار گیر کردم بین سختی طلاق یا اینکه زندگی کنم و اقلاً این رابطه‌های مجازی رو داشته باشم».

تلافی جویی: برخی مشارکت‌کنندگان در تلافی خیانت یا لجبازی با رفتارهای ناخوشایند همسر مرتکب خیانت اینترنتی می‌شدند. مشارکت‌کننده‌ی ۳ گفت: «اون با من فرق داره، من از لج اون این کار رو کردم، اون از سر هوس و کثافتکاری».

تجربه صمیمیت فزاینده در چتهای روزمره: فضای مجازی برای ارتباط روزمره و از هر مکانی حتی در منزل به شخص این امکان را می‌دهد که در چتهای روزمره با به اشتراک گذاری تجارب روزمره یا دیدگاه‌های شخصی و ... در معرض صمیمیت فزاینده با شخص سوم قرار بگیرد. مشارکت‌کننده‌ی ۱۰ گفت: «هر چی می‌شد رو باهاش به اشتراک می‌ذاشتم یعنی هر اتفاقی می‌افتاد رو می‌گفتم. یا مثلاً یه جایی رفتم یه منظره قشنگیه عکس می‌فرستادم. از اینجور چیزها دیگه».

بحث

بر اساس یافته‌های مطالعه‌ی حاضر به نظر می‌رسد که در راستای سازوکارهای رویارویی با تعارضات زناشویی، توجیه‌کننده‌های درون فردی و بین فردی؛ راهبردهای توجیهی افراد درگیر خیانت اینترنتی می‌باشد. توجیه‌کننده‌های درون فردی در واقع مقابله‌های ناکارآمد شناختی، هیجانی و رفتاری بودند که مشارکت‌کنندگان برای توجیه خیانت اینترنتی به منظور کاستن ناهماهنگی شناختی ایجاد شده در خود به کار می‌گرفتند. همسو با این یافته، نظریه ناهماهنگی شناختی فستینگر (Festinger) می‌باشد که تمایل افراد را برای جستجوی هماهنگی میان نگرشها و رفتارها مطرح می‌کند و معتقد است که اگر ناهماهنگی وجود داشته باشد، نگرشها اغلب تغییر می‌کند تا با رفتار همسانتر باشد. در توجیه پدیده‌ی خیانت نیز، وقتی همسر درگیر در روابط فرا زناشویی برانگیخته می‌شود، نگرشهای مثبت به رفتار فرا زناشویی را گسترش می‌دهد (۲۴). در این راستا عیسی‌نژاد و باقری (۲۲) در زمینه خیانت سنتی به دو مضمون توجیه‌کننده‌های نگرشی (بازتعریف، استحقاق، عدم آسیب رسانی و

یه چیزایی می‌نویسی، یه شیطنت یا یه شوخیایی، مثلاً یکی دو بار که تلفنی حرف زدیم، گفت پشت تلفن انقدر جدی و رسمی هستی که اصلاً میخوام بگم عذر میخوام که مصدع اوقاتتون شدم، میگه اصلاً فکر نمی‌کردم که اینطوری باشی.» مشارکت‌کننده‌ی ۸ که خود را آدم کمرویی در روابط حضوری می‌داند، اظهار داشت: «من ذاتاً یه آدم کم‌رویی ام. نمی‌تونم راحت حرف دلم و بگم به خاطر همین تو نوشتن راحت تر ارتباط برقرار می‌کنم و اگه قرار بود اولش با حرف زدن و دیدن باشه، موفق نمی‌شدم چون تیپ می‌زدم و تموم می‌شد. نمی‌تونم با جنس مخالف راحت رو در رو صحبت کنم، دست پام و گم می‌کنم، استرس می‌گیرتم. برای همین ترجیح می‌دم از راه نوشتاری باشه تا گفتاری».

تجربه رفتارهای اعتیادگونه: برخی مشارکت‌کنندگان اینگونه روابط را به اعتیاد تشبیه کرده بودند که فرد کنترل خود را بر وسوسه از دست می‌دهد و در ترک آنچه که مضر می‌داند، احساس ناتوانی می‌کند. مشارکت‌کننده‌ی ۱۰ گفت: «خب یه چیزی هی منو می‌کشوند که برم سر گوشی، گوشی ازم جدا نشه، اگه یه لحظه تلگرام قطع می‌شد، انگار روانی می‌شدم. یا مثلاً گوشیم مشکل پیدا می‌کرد، احساس می‌کردم انگار یه چیزی از وجودم کنده شده».

۲- توجیه‌کننده‌های بین فردی: خیانت اینترنتی

رفتاری است که برخی مشارکت‌کنندگان پژوهش برای مقابله اجتنابی یا جبران افراطی با مشکلاتشان با همسر، انتخاب می‌کنند. البته یک زیرمضمون بین فردی هم به ارتباط با شخص سوم در تعامل با فضای مجازی مربوط می‌شود. زیرمضمون‌ها بدین شرح می‌باشند:

تعارض‌گریزی: برخی مشارکت‌کنندگان با مقابله‌ی اجتنابی، از تعارض‌های موجود در رابطه‌ی زناشویی با خیانت اینترنتی فرار می‌کردند. مشارکت‌کننده‌ی ۱ گفت: «من خیلی وقتاً برای فرار از درگیری‌های زناشویی فیلم پورن دیدم، وقتی زخم‌غر میزد و بد اخلاقی می‌کرد و ازش عصبانی بودم، پورن می‌دیدم و خودارضایی می‌کردم. یا چت سکسی می‌کردم».

حل مسئله ناسالم: برخی مشارکت‌کنندگان حل مشکلات فردی و زناشویی‌شان را خیانت اینترنتی

نیازها بر بازداری‌های ارزشی: دو زیرمضمون که بیانگر کاربری غیرمسئولانه‌ی خیانت اینترنتی برای جبران و ارضاء نیازها بود. گلاسر (Glasser) (۲۹) در تئوری انتخاب نیازهای همه‌ی انسانها را به پنج نیاز اصلی تقسیم بندی می‌کند و مسئولیت انسان را ارضاء این نیازها به شیوه‌ی اخلاقی و مسئولانه می‌داند. در واقع انسانها همه نیازهای مشابهی دارند، اما انتخاب آن‌ها در شیوه‌ی ارضاء نیاز باعث تفاوت و تمایز رفتارهایشان می‌شود. در برخی مشارکت‌کنندگان علیرغم وجود بازداریهای اولیه‌ای که آن‌ها را از آغاز اینگونه روابط برحذر می‌داشت، به تدریج ارضای امیال و نیازها بر ارزشهای بازداری‌کننده و مهارهای درویشان غلبه کرده و خیانت اینترنتی آغاز و ادامه می‌یافت. اغلب خیانت‌ها با دوستی شروع می‌شود که دو طرف در رفع نیازهای یکدیگر تلاش می‌کنند و وقتی نیاز شخص برطرف شد، عاشق شخصی می‌شود که آن نیاز را برطرف کرده است. برآورده کردن نیازهای ارضا نشده به قدری تأثیر قدرتمندی دارد که اشخاص حاضر می‌شوند همسر، فرزندان، شغل و باورهایشان را فدای این ارضاء سازی کنند (۳۰).

بازداری زدایی در چت: تأثیر زیست بوم مجازی بر فرد و تعامل فرد با این زیست بوم به گونه‌ای بود که هویتی متفاوت از فضای واقعی را در چتهای خود با شخص سوم گزارش می‌دادند. این یافته با مطالعه‌ی گرسون (Gerson) (۳۱) همسویی دارد که اینترنت به افراد کمک می‌کند تا جنبه‌هایی از خود را ابراز کنند که در غیر اینصورت، سرکوب می‌شد. ابراز دو هویت متفاوت در موقعیت‌های مختلف، گسستگی را در درون افراد به وجود می‌آورد که به دلیل این گسستگی بین دو هویت برای افراد آسانتر است که روابط آنلاین را شکل دهند که از روابط روزمره‌ی زندگی‌شان جدا و گسسته است. رخدادی که از نگاه یکی از مشارکت‌کنندگان با استعاره‌ی "حیات خلوت/اینترنتی" از آن یاد شد. مثالهایی از رفتارهای متفاوت با فضای واقعی در چت، استفاده از نوعی شیطنت جنسی و کاربرد کلماتی خاص بود که در فضای واقعی استفاده نمی‌شد. همسو با این یافته شجاعی جشوقانی و همکاران (۳۲) در روابط فرازنشویی آنلاین، اغواگری سایبری را شامل مسائلی

فقدان عشق) و توجیه‌کننده‌های ارتباطی (کمبود زمان کیفی و کنترل بیش از حد) در جهت کاستن از ناهماهنگی شناختی دست یافتند. در مطالعه حاضر در خیانت اینترنتی در مضامین اصلی شباهتهایی وجود دارد ولی زیر مضامین تفاوتی دارند، زیرمضمون‌های معرفی شده همراه با کدهای اولیه آن‌ها در جدول ۲ نشان داده شده‌اند.

خودفربیی: یکی از مکانیسم‌های مقابله‌ای شناختی که مشارکت‌کنندگان به کار می‌گرفتند تا بتوانند حس ناخوشایندی نسبت به رفتارشان نداشته باشند. همسو با این یافته مطالعه‌ی اعتصامی پور (۲۵) در مورد افراد متأهلی است که در فضای مجازی به برقراری ارتباط با جنس مخالف می‌پردازند. این افراد معتقدند چون ارتباط رودررویی در فضای مجازی وجود ندارد، این ارتباط خالی از اشکال است. درحالی‌که روابط عاطفی و جنسی در هریک از زوجین در اینترنت نوعی خیانت محسوب شده و می‌تواند به منجر به کاهش رضایت زناشویی شده و به جدایی همسران از یکدیگر بینجامد. خودمحقق‌پنداری: بیانگر یکی دیگر از مقابله‌های شناختی بود که در راستای کاستن از ناهماهنگی شناختی مشارکت‌کنندگان استفاده می‌شد. همسو با این یافته گومز (Gomez) (۲۶) اظهار می‌دارد که برخی از نگرشهای افراد، آن‌ها را به سمت خیانت سوق می‌دهد. گاهی این نگرش‌ها ریشه‌ی فرهنگی داشته و در مردان احساس محق بودن ایجاد می‌کند. پلوسو (۲۷) نیز بیان داشت که اغلب همسرانی که رابطه نامشروعی را شروع می‌کنند احساس نوعی طرد شدن (بدرفتاری) از جانب همسر را داشته و توجیه درونی اعمالشان، بازنمایی نوعی حق به جانب بودن است.

خودتسکین بخشی غیرمسئولانه: بیانگر مقابله‌ی ناکارآمد هیجانی مشارکت‌کنندگان برای تسکین هیجانات منفی نظیر افسردگی، اضطراب و مشکلات غیرقابل حل زندگی می‌باشد که با مقابله‌ی اجتنابی به شیوه‌ی غیرمسئولانه‌ی خیانت اینترنتی روی آورده‌اند. این یافته همسو با مطالعه‌ی کیامنش و همکاران (۲۸) است که مدیریت اضطراب را عاملی در احتمال درگیر شدن در روابط فرازنشویی ذکر کرده‌اند. جبران نیازها به روش غیرمسئولانه و غلبه امیال و

است به خصوص اگر به حدی تعارض و نارضایتی زیاد باشد که امیدی به بهبود آن نباشد. همین طور بنقل از برخی محققان بیان می کند که ۱۱٪ افراد خیانت خود را به مشکلات زناشویی نسبت داده اند.

حل مسئله ناسالم: بیانگر این است که مشارکت کنندگان برای حل مسائل فردی و زناشویی به شیوهی ناسالم و غیراخلاقی خیانت اینترنتی روی آوردند. همسو با این یافته، اسکندری نسب و اندیشمند (۳۷) بیان کردند که معمولاً زوجینی که توانایی حل مساله پایینی دارند بیشتر دچار معضلات خانوادگی می شوند و از سوی دیگر در شرایطی که یکی از زوجین به دیگری خیانت نماید، توانایی خوب اندیشیدن را برای رفع مشکلات می گیرد و زوجین کمتر به گفتگو می نشینند.

تلافی جویی: مقابله‌ی ناکارآمد رفتاری و بیانگر این است که برخی مشارکت کنندگان، در تلافی خیانت همسر و یا لجبازی با رفتارهای ناخوشایند همسرشان مرتکب خیانت اینترنتی می شوند. در مطالعه ای دیگر این مفهوم با واژه‌ی سوء رفتار نام گذاری شده به طوری که بعضی افراد بدلالی مانند خشونت کلامی، خشونت فیزیکی، عدم بلوغ هیجانی، عدم برخورداری از حمایت قانونی و عدم پایبندی به اصول اخلاقی در مقابل مسائلی مانند اطلاع از روابط فرازناشویی یا خشونت و بی توجهی همسر، از خیانت به عنوان وسیله ای برای انتقام و آرام شدن خود استفاده می کنند (۳۸).

صمیمیت فزاینده در چت: زیرمضمون دیگر راهبردهای توجیهی بین فردی به رابطه فرد با شخص سوم و فضای مجازی مربوط می شد. بدین صورت که بخشی از پیشروی های نوع و سطح روابط در مشارکت کنندگان با به کارگیری امکانات فضای مجازی برای تسهیل ارتباط روزمره با شخص سوم از طریق چت بدون محدودیت زمانی و مکانی حتی در منزل به شخص می داد، انجام می گرفت. به طوری که فرد در چتهای روزمره با به اشتراک گذاری تجارب روزمره یا دیدگاه های شخصی و ... در معرض صمیمیت فزاینده با شخص سوم قرار می گرفت. همسو با این یافته، بویدو الیسون (Boyd & Ellison) (۳۹) شبکه های اجتماعی را پایگاهی معرفی می کنند که امکانی فراهم می آورند تا کاربران بتوانند علاقه مندی ها، افکار و فعالیت های

همچون شوخیهای نابجا و کاربرد کلام عاشقانه و گفتگو پیرامون مسائل جنسی در روابط با غیر همجنس در فضای مجازی دانست. سعیدی، شکیبیا (۳۳) نیز اظهار داشت که عدم حضور فیزیکی و نامریی بودن در فضای مجازی جرأتی به فرد می دهد تا رفتارهایی انجام دهد که در خارج از آن، انجام نمی داد.

تجربه رفتارهای اعتیادگونه: ناتوانی در خودکنترلی برای آغاز نکردن یک وسوسه و یا پایان دادن به آن را تبیین می کرد، مشارکت کنندگان خیانت اینترنتی را به اعتیاد تشبیه کردند که فرد کنترل خود را بر وسوسه از دست می دهد و در ترک آنچه مضر می داند، احساس ناتوانی می کند. در مورد این یافته به طور مستقیم پژوهشی در مورد خیانت در جستجوی پژوهشگر یافت نشد اما در مروری بر سایر مطالعات به نظر می رسد افرادی که خودکنترلی پایینتری دارند، سعی در ارضای فوری امیال خود داشته، کمتر به پیامد رفتارهایشان می اندیشند و سعی در لذت بردن آنی دارند. کنترل عواطف و مشکلات هیجانی نشان می دهد که احتمالاً یکی از دلایل اصلی گرایش افراد به اختلالات و رفتارهای اعتیادی از جمله اعتیاد به اینترنت و تلفن همراه، کاستیهای وسیع در حوزهی کنترل هیجان است (۳۴).

مضمون توجیه کننده های بین فردی نیز یکی از راهبردهای توجیه خیانت اینترنتی است که بیانگر مقابله های ناکارآمد رفتاری و هیجانی است که افراد در مقابله با مشکلات زناشویی اتخاذ می کنند. همچنین تجربه قرار گرفتن تدریجی در معرض صمیمیت فزاینده در چت با شخص سوم نیز توجیه بین فردی دیگری بود که در این پژوهش یافت شد. زیر مضامین مربوطه با مطالعات گذشته در ذیل تبیین می شوند:

تعارض گریزی: مقابله ی اجتنابی در مورد مشکلات زناشویی می باشد بطوری که این افراد، اجتناب از ایجاد تعارض با همسر را توجیه گر خیانت اینترنتی خود دانسته اند. همسو با این یافته دیدگاه سنتی در مورد تعارض است که می گوید از تعارض باید گریخت. در این دیدگاه تعارض با واژه هایی چون ویران سازی، تعدی، تخریب، بی نظمی مترادف است لذا باید از آنها دوری جست (۳۵). براون (Brown) (۳۶) نیز بیان می کند که اولین مرحله در خیانت بین همسران نارضایتی و تعارض

گروه‌های سنی مختلف وجود نداشت. پیشنهاد می‌شود که مطالعات آینده به گروه‌های سنی مختلف، مطالعه‌ی تفکیکی هر دو جنس و نیز مطالعه‌ی همزمان زوج پردازند تا فهم جامعتری در مورد راهبردهای توجیهی درون فردی و بین فردی در مقابله با تعارضات زناشویی حاصل گردد.

References

1. Staples JM. Couples' Process of Healing from Infidelity While in Therapy. UNLV Theses, Dissertations, University of Nevada, Las Vegas, 2012.
2. Adams AN. Social Networking Sites and Online Infidelity. Walden Dissertations and Doctoral Studies, 2017.
3. Antolik B, Zander A. College student's definitions of infidelity. J Stud Res. 2010;1(9):11-29.
4. Abdi M, Khosh konesh A, Taghipoor E. Evaluation of attachment styles and marital satisfaction in internet infidelity involved married couples. Psychol Stud. 2012;8(3):58-135. [Persian]
5. Hertlein KM, Blumer LC. The couple and family technology framework: intimate relationships in a digital age: Routledge 2014.
6. Moller NP, Vossler A. Defining infidelity in research and couple counseling: A qualitative study. J Sex Marital Ther. 2015;41(5):487-497.
7. Whitty MT. Pushing the wrong buttons: Men's and women's attitudes towards online and offline infidelity. CyberPsychol Behav. 2003;6(6):569-579.
8. Sahni SP, Jain G. Internet Infidelity: An Interdisciplinary Insight in a Global Context: Springer. 2018.
9. Hertlein KM, Piercy FP. Internet infidelity: A critical review of the literature. Fam J. 2006;74:366-37.
10. Milner VS. Internet Infidelity: A Case of Intimacy with Detachment, Fam J. 2008;16(1):78-82.
11. Keddington K. "The Internet: Changing the Face of Infidelity," Intuition: BYU Undergrad J Psychol. 2015: 10(2).
12. Fatahi M, Fekazad H, Ghaffary G, Bolhari J. Recognizing the Fundamental Factors of Married Men Engaged in Marital Infidelity. Soc Welfare. 2014;13 (51):109-131. [Persian]
13. Kaveh S. Encountering with disloyalty and infidelity of spouse. Tehran: Andishe Kohan Pardaz. 2010. [Persian]

خودشان را با دیگران به اشتراک بگذارند و دیگران هم این افکار و فعالیت‌ها را یا آنان سهیم شوند. اینترنت با ایجاد حوزه‌ای مخصوص به خود شخص، فضایی ایجاد می‌کند که بتواند با گریز از محدودیت‌ها به بازنمایی خود اقدام کنند. این بازنمایی شامل ابراز عقاید و نظرات در خصوص موضوعات گوناگون، اشتراک احساسات و اتفاقات زندگی روزمره، تجارب گوناگون، تصاویر و فیلم‌های شخصی افراد می‌شود که شخص بدون اجبار بیرونی و بنا بر خواست خویش به نمایش و اشتراک با دیگران رضایت می‌دهد (۴۰). اشتراک احساسات باعث روابط میان افراد صمیمی شود و محیط تعاملی اینترنت را می‌توان فضایی در نظر گرفت که کاربران به راحتی در آن به گفت و گو می‌پردازند، مسائل و مشکلات خود را با هم در میان می‌گذارند که می‌تواند بر ارزش‌های خانواده مؤثر واقع شود (۴۱).

نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد میان برخی زیرمضمون‌های به دست آمده و پدیده خیانت اینترنتی روابط دوسویه‌ای وجود داشته باشد. به گونه‌ای که برخی از زیرمضمون‌ها از جمله تعارض گریزی گاهی پیش‌نیازی برای آغاز خیانت اینترنتی هستند و گاهی پیامد آن. برای مثال در برخی مشارکت‌کنندگان، گریز از تعارض منجر به پناه بردن به رابطه‌ی اینترنتی می‌شد و عده‌ای دیگر بعد از خیانت اینترنتی از ایجاد تعارض پرهیز می‌کردند. در مواردی نیز زیرمضمون‌ها اثر تعاملی بر هم داشتند مثلاً بازداری زدایی در چت می‌توانست باعث افزایش صمیمیت روزمره گردد و یا برعکس. در نهایت به نظر می‌رسد با توجه به بافت فرهنگی ایرانی، خیانت اینترنتی پدیده‌ی آسیب‌زای نوظهوری است که می‌تواند باعث آسیب به فرد، همسر و خانواده و متعاقب آن پیامدهای اجتماعی باشد؛ بنابراین مطالعه در مورد این پدیده می‌تواند به کاهش آسیب‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی کمک کند. این پژوهش در مسیر خود با محدودیت‌هایی مواجه بود از جمله اینکه به علت دشواری در یافتن نمونه، امکان تفکیک مداخله‌گرهای جنسیتی و سنی میسر نشد و نتایج پژوهش به طیفی از سن و جنسیت پرداخت، بنابراین امکان مقایسه دو جنس و

14. Asayesh M, Farahbakhsh K, Delavar A, Salimi H. Psychosomatic reactions and physical effects of infidelity in women victims of spousal infidelity. *J Shahid Sadoughi Univ Med Sci Yazd*. 2017;25(8):641-65. [Persian]
15. Cooper A. Sexuality and the Internet: Surfing into the new millennium. *CyberPsychol Behav*. 1998;1:181-187.
16. Hertlein KM, Blumer LC. *The couple and family technology framework: intimate relationships in a digital age*: Routledge, 2014.
17. Cooper A. *Sex and the Internet: A guidebook for clinicians*. New York: Brunner-Routledge, 2002.
18. Aviram I, Amichai-Hamburger Y. Online infidelity: Aspects of dyadic satisfaction, self-disclosure, and narcissism. *J Comput Mediat Commun*. 2005;10(3):JCMC1037.
19. Abdi MR, Nazari AM, Mohseni M, Zabihzadeh A. Internet infidelity: Exploration of attitudes towards partners internet behaviors. *Zahedan J Res Med Sci*. 2012;14(9):72-75.
20. Hoseini EA. Relationship between marital commitment and internet extramarital relationship based on couples emotional and sexual relationship and attachment style: structural equation model. Dissertation of international imam Khomeini university, Ghazvin. 2016. [Persian]
21. Bahreini M. Comparing of intimacy, infidelity trend and social media using in traditional and modern marriages in Bushehr city. Dissertation of Shiraz, Marvdasht University, 2017. [Persian]
22. Isa Nejad, o., Bagheri, A. Phenomenology of strategies of justifying infidelity: Mechanisms to cope with cognitive dissonance of marital infidelity. *Fam Counsel Psychother*. 2016;6(2):189-207. [Persian]
23. Guba EG, Lincoln YS. *Fourth generation evaluation*. New York, NY: Sage Publications. 1989
24. Allen ES, Atkins DC. The multidimensional and developmental nature of infidelity: Practical applications. *J Clin Psychol*. 2005;61(11):1371-1382.
25. Etesamipoor R. Effects of Social media on Communication Skills and Marital satisfaction, Second Conference of Life Style and Stable Family. 2016:1-9.
26. Gómez JM. Cultural betrayal trauma theory: The impact of culture on the effects of trauma. Blind to betrayal. Dissertation, Eugene: University of Oregon; 2012.
27. Peluso PR. *Infidelity: A Practitioner's Guide to Working with Couples in Crisis*. Routledge; 2007.
28. Boostanipoor A, Sanai Zaker B, Kiamanesh A. Cognitive-Behavioural efficacy meta-analysis in marital problem therapy. *Counsel Res Develop*. 1385:7-25
29. Glasser W. *Choice Theory: a new psychology of personal freedom*. Sayeh Sokhan. 2011. [Persian]
30. Khalid M, Zara N. Personality traits, Infidelity and Marital Satisfaction among Married men and women. *Int J Sci Eng Res*. 2013;4(12):386-91.
31. Gerson, M. Cyberspace betrayal: Attachment in an era of virtual connection. *J Fam Psychother*. 2011;22(2):148-156.
32. Shojaei Jeshvaghani R, Ahmadi A, Jazayeri R, Etemadi O. Identifying and Comparing of Cyberspace-Induced Damages in Marital Relationship (Case Study in Isfahan City). *J Fam Res*. 2018;13(4):551-568.
33. Saeedi A, Shakiba A. *Psychology and Pathology of internet relationship*: Sonbole, 2005.
34. Bazzazian S, Rajaei Y, Afsari L. Role of Self-control on Peer Smoke and Alcohol Use and Students trend. *J Res Behav Sci*. 2014.
35. Harley WF, Chalmers JH. *Surviving an Affair*. Naslenowandish. 2007. [Persian]
36. Brown SL, Sanchez LA, Nock SL, Wright JD, Link between premaritalcohabitation & subsequent marital quality, stability & divorce. *Soc Sci Res*. 2006:70-454.
37. Eskandari R, Andishmand V. Comparing of Problem Solving, Commitment and emotional integration in spouses with and without extra-marital relationship. *Psychology and Educational Sciences, Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium*. 2016;3:1-7. [Persian]
38. Habibi Askarabad M, Hajiheydari Z, A Qualitative Study for Investigating the Reasons of Sexual Infidelity of Couples who have Asked for Divorce in Family Court. *J Fam Res*. 2015;11(42):165-186. [Persian]
39. Boyd DM, Ellison NB. Social network sites: definition, history and scholarship. *J Comput Mediat Commun*. 2007;13(1):210-230.
40. Khanyeki H, Babaei M. *Cyberspace and Social Media*. Iran Assoc Inform Soc Stud. 1390;1(1):71-96.
41. Kaffashi M. Effects of Internt on family Values. *Soc Res*. 2009;2(3):58-78.